

50 éves találkozó

Szarvas dicsérete

1959 júliusában 26 óvónői oklevelet állítottak ki Budapesten, a Brunsvík Teréz Óvónőképzőben. Nemzetiségi osztály volt, ahová magyar, szlovák, német, román, délszláv nyelveket beszélő tanulók jártak, és kétnyelvű képesítést szereztek. Az intézmény megszűnése után a szarvasi Szent István Egyetem Pedagógiai Kara lett.

Mivel több szarvasi születésű szlovák nyelvet ismer óvónő van a csoportban, így merült fel, hogy az 50 éves találkozó színhelye legyen Szarvas. 2009. június 27-én és 28-án itt találkoztunk a Körös-Völgye Panzióban, majd sétahajózást tettünk a Katalin II-vel, sétáltunk az Arborétumban és a Halászcserájában vacsoráztunk. Különböző helységekből érkeztek a nyugdíjas társak (Budapest, Szeged, Bölcse, Pomáz, Kecskemét, Nemesnádudvar, Eger, Hőgyész, Biharkeresztes), dicsérték Szarvas szépségeit, rendezettségét, tisztaságát és virágos tereit.

A csoportlétszámból 15-en találkoztunk, emlékeztünk három társunkra, akik már nem lehetnek közöttünk: Matajzs Józsefné, Zách Lászlóné és Zsedely Ilonára.

A képen láthatók balról-jobbra: Voska

Istvánné, Perszler Istvánné, Tökés II-dikó, Greksa Istvánné, Vajda Gyözőné, Zakupszki Lászlóné, Bubán Sándorné, Rehus Gyuláné, Néveri Béláné, Major Jánosné, Rosenberger Ferencné, Balogh Lászlóné, Szedmak Gézáné. Guggolnak: Takács Lászlóné, Fehér Istvánné. A képről hiányzik: Gránicz Béláné, Maduda Józsefné,

Medvegny Mária, Adorján Józsefné, Busch Józsefné, Szekeres Istvánné, Rab Albertné, Somogyi Józsefné.

Örültünk egymásnak, jókat beszélgettünk, elmondtuk életünk egy-egy szakaszát, megbeszéltük, hogy egy év múlva újra találkozunk.

Voska Istvánné

Az emberi szabadságra most ne vesztegessük a szót. Csupán annyit, hogy felidézzük, miként fejezi ki az ember a szabadság iránti beteljesülhetetlen vágyát. Azt mondjuk: szabadon, mint a madár.

Szabad-e a madár? Van-e élőlény a Földön, amelyik elmondhatná – ha egyébként el tudná vagy el akarná mondani –, hogy szabad?

Láttam egy madár röptét egy nagyon öreg, terebélyes tölgyfa lombja alatt. Éppen e lombkoszorúnak a madárhoz mért tágasságán, mondhatni végtelenségén méláztam. Meg a madárnak az ezzel a tágassággal összemérhető szabadságán, ami ezekben a percekben rendkívül értékesnek tűnt fel nekem. És akkor leszállt a madár. Egy vastag ág karcsú gallyának vékonyka végére. Az öltött fel bennem, hogy vajon miért éppen ezt a helyet választotta. Hiszen szabad. Madár! És éppen itt van az orra előtt a hozzá mért végtelen. Talán szolid ez a kis szürke madár, hogy a hozzá illő vékony gallyacskát választotta?

Túl azon, hogy határtalan önteltségnek érzem, hogy a gondolkodásra való készségüknek jelét sem adó állatokat az emberek jellemző tulajdonságokkal – mint például az erénynek tűnő szoliditással – ruházzuk fel, más okból is el kellett vetnem, mégpedig azonnal, ezt a magyarázatot. Azért, mert ez a pillanat arra is rádobbantett, hogy a madár választását... (Ennek az ígének a használatával elkövetném a fenti hibát.) Tehát a madarat feltétlenül befolyásolja például az a fizikai korlát, hogy apró lábával nem is lenne képes megragadni egy vastagabb ágat. Persze vannak kicsi madarak direkte vastag törzseken való kapaszkodásra szolgáló lábbal. Azonban feltételezhető, hogy ők meg vékony gallyakon nem képesek megtelepedni. Ez egy mellékvágány, most ne menjünk erre.

Már csak azért se, mert az előbbi gondolatmenet talán a sejtettnél is súlyosabb következményekre vezet. Tehát a madár nem egészen szabad. A hatalmas lombkoronában is csak olyan ágat választhat megpihenni, amelyet ujjacskáival képes átölelni. Meg amelyik elbírja. De lehet, hogy nem csupán ezek a tényezők határozzák meg azt a helyet, ahol a madár a röptét megszakítja. Nem kizárt például az sem, hogy a cselekvése célja – élelem-

szerezés, menekülés, terepfelmérés, meg ki tudja még mi célból repked egy madár – legalább a fizikai determináltsággal egyenértékűen szabják meg a látszólag szabad döntést a pozíció megválasztásáról. Meglehet, ha kellő ismerettel rendelkezünk egy ilyen kis tollas lény viselkedési szokásairól, még számos olyan befolyásoló hatást találnánk, melynek figyelmen kívül hagyása óhatatlanul következtetésünk pontatlanságához vezetne. Bizony nem csak azzal kell számolni, hogy a végtelenként szereplő falombban meglepően kevés hely lehet egy konkrét madár megállóhelye, de szembe kell nézni azzal a félelmetes kimenetellel is, hogy adott körülmények között, ez a madár, abban az időpillanatban, mikor azt tette, sehová máshová nem szállhatott volna le, mint ahová leszállt.

Szabad madár?

Mielőtt elkomorodnánk ezen a szomorúnak tűnő felismerésen, éljünk azzal a lehetőséggel, hogy még egyet gondolunk! Ha egy szabad madár rab, akkor a rab ember szabad. A szabadság és a rabság ugyanaz. Lehet, hogy az ellentétek nem kiegészítik egymást, hanem ugyanazok? Megegyeznek? Azonosak? Ha szabad madárról sikerül bebizonyítani, hogy rab, akkor a rab embernek csak el kell játszania visszafelé a gondolatmenetet, és szabadnak érezheti magát?

Hogyan is játszódhat mindez le visszafelé? Járható ez az út, bár ha a pontos végeredmény elérését tűzzük magunk elé, akkor számba kell vennünk az adott embert az adott pillanatban meghatározó összes tényezőt. Nem csak, és főként nem a fizikai paramétereket. Sorra kell venni minden olyan történet, ami befolyással lehetett az illető emberre. Mindent-mindent, még azokat a dolgokat is, melyek mára eredeti alakjukat elvesztve, felismerhetetlen pszichés motívummá váltak a lélek játékaiban során.

Első nekifutásra reménytelennek látszó vállalkozás. De!

Úgy lehetne az elviselhetőség határára szorítani ezt az amúgy végeláthatatlan munkát, ha találnánk egy mindent magába foglaló konstans, amivel egyszerűen csak megszoroznánk az embert, és eredményként a szabad ember jönne ki.

Nevezzzük ezt a konstans Istennek!

Keserű Zsuzsa

A szabad madárról